

טאק רויס

כרת נפש

וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש (ה' ב)

2"ה

כתב רש"י, שלש מחנות היו שם בשעת חנייתן, תוך הקלעים היא מחנה שכניה, חניית הלויים סביב היא מחנה לוייה, ומשם ועד סוף מחנה הדגלים לכל ארבע הרוחות היא מחנה ישראל. השל"ה הק' כתב שרומז כאן הכתוב תוכחת מוסר לאדם, על פי מה שא"י בזהרה הק' (אחרי עה:) על הפסוק (דברים כג, טו) והיה מחניך קדוש דקאי

1) יצ"ח טורה

ארמ"ח איברים של האדם בנין גופו שיהיו קדושים. וכן הרמז במצות שלוח טמאים, דיש שלוש מחנות, המחנה האחת הראש של האדם שבו המוח שהוא שורש המחשבה, וצריך לשלח משם אפילו טומאה קלה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא כטא) קשה הרהורי עבירה מעבירה. אחר כך מחנה שניה, הלב שהוא שני למוח והוא חיות הגוף, וצריך להיתרו לב טהור ולב טוב. אחר כך מחנה ג', הוא הבטן וכליו, שהוא מקום המאכל ומקום מוצאו, ומצד מה שהאדם הוא הומרי אי אפשר לו להתקיים בלי זה, ומכל מקום ישלח משם טומאה חמורה, דהיינו שיתקדש במאכליו כל מה שאפשר, וישלח הטומאה החמורה.

התרוממות קטנה המביאה להשגות גבוהות

איש או אשה כי יפלא לגדר נזיר (ה' ב)

2

הראשונים פירשו את המילה "נזיר" מלשון נזר וכתר.

נפאלת מלשון

והנה מצינו ענין הכתר שהוא מונח על ראש המלך, כלשון הרמב"ם בהל' מלכים (פ"ב ה"ה), שהמלך "משים כתר בראשו". והענין בפשטות, שהוא תכשיט מעל ראש האדם, היינו לא רק הנקודה של ראש האדם לעומת הגוף, אלא למעלה מעל הראש, וזה מראה על מעלת המלכות שהמלך הוא מורם ומובדל משאר העם, ולכן משתחוים למלך, להראות שהכל בטל כנגדו.

וכן ענין הכתר שנאמר על התורה, כתב הרמב"ם (הל' איסורי ביאה פ"א הל"ב), ח"ל: "לא ישא אדם בת עמי הארץ, שאם מת או גלה, בנינו עמי הארץ יהיו, שאין אימן יודעת כתר התורה", עכ"ל. פירוש, למה אביה עם הארץ? מפני טרדות החיים בחיפוש פרנסה ושאר הכרחים, ובהרבה מקרים אין בכך סתירה לתורה עצמה, אך סותר הוא את ענין כתר תורה, כי עמי הארץ אינם יודעים שהתורה הקדושה נבדלת ומרוממת מכל דבר אחר, ושהכל בטל לפניו.

וכמה הוא שיעור ההתרוממות שעליו מראה הכתר? בספרי הקדמונים מבואר בענין מידת הכתר אצל השי"ת, שהאיניסוף מתלבש בכתר, היינו שמידת הכתר מראה על עליונות אין סופית.

לפי זה, אם לנזיר יש כתר, זה מראה שהוא נבדל משאר העם בקדושה, ובכוחו להתעלות על ידי כך עד בלי גבול.

ולכאורה הדבר טעון ביאור, איך על ידי התרוממות קטנה, שפירש הנזיר מן התאוות, עולה הוא כל כך?

הענין יובן על פי משל מעולמנו: אדם המשתדל להתרומם מעלה, והוא קופץ שוב ושוב אלפי פעמים, אם נצרך את כל הקפיצות, פעם טפח ופעם טפחיים, נמצא שקפץ מאות אמה, ונאעפ"כ עדיין על מקומו הראשון הוא עומד על פני האדמה. ולמה? מחמת כח המשיכה של העולם הגורם לו להיות דבוק וקשור לארץ, ולכן גם אחרי כל קפיצותיו נשאר עדיין על מקומו.

1

1 אבל אם יוכל לרגע לעלות לגובה כזה שמשתחרר מכח משיכת כדור הארץ, מעתה יגיע להתרוממות אין סוף וגבול.

ואכן בזמננו הגיעו עם טילים ותלילות עד לירח ולכוכבי הלכת, ובאמת אין שום סיל שבכווחו להתרומם ולהגיע עד לירח, וא"כ איך מגיעים למרחק עצום כזה? אלא שהטיל מתרומם בכח גדול עד מחוץ לטווח כח משיכת כדור הארץ, ומשם והלאה, מכח התנופה הגדולה, מתרומם הוא מעלה מעלה עד עצם השמים.

3
רע

זוהי אפוא, המשמעות של כתר הנזיר, שכיון שפירש מן התאוות כבר התרומם מחוץ לכח המשיכה הטבעית של עפריות החומר, וכיון שהתרומם כלפי מעלה והתנתק מן החומר ולו במעט, כבר יש בכוחו לעלות במדרגות הקדושה עוד ועוד בלי גבול, והכתר על ראשו מראה על קדושה הפלא ופלא, שאם רק התנתק מהחביקה של קטנות האדם, אין גבול למדרגות הקדושה שיוכל להשיג.

דבר זה הוא יסוד גדול ועצה נכונה בעבודת האדם להשגת הגדלות, כל אחד משתדל להתרומם, אבל מחמת נפשו הקשורה לחומריות, אף אם יתרומם ויעשה קפיצות לאלפים ולרבבות, סוף דבר נשאר הוא באותו מקום קשור לאדמה. אבל הצדיקים, ראשית ניתקו עצמם בכח גדול מכח משיכת החומריות, ואח"כ התעלו למדרגות רבות עד שאין גבול לעוצם גדלותן.

והנה כתב הרמב"ם (הל' ת"ת פ"ג ה"ט): "מי שרצה לזכות בכתר התורה, יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשינה ואכילה ושתייה ושיחה וכיוצא בהן, אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה". והמובן, כי בטבע קשה ללמוד בלילה, ואפילו אם מתיישב ללמוד נדום, כי סוף כל סוף האדם קשור לחומר והחומר מתגבר ומשתק אותו, אבל

W/c
7888
4

7, ז' לאביו ולאמו ולאחותו לא יטמא וגו'.

1 על עצמו לשנות דרכו בחיים ולעשות סיג על תאוותיו ורצונותיו, ונת דבר שקשה מאד לאדם המבוגר בשנים - כי אין לו את המרץ הדרוש לשנות דרכיו והליכותיו הקבועים לו מזה זמן רב, אבל נער ובחור

משה' שלא הזכיר הכא בן ובה וכמו שהזכיר זה לגבי טומאת בהן לעיל בפרשת אמור (כ"א פ"ב). נראה לי משום דהנזירים היו בתורים, וכמו שכתוב בעמוס [ב' פ"א]: ואתן מבניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים, וא"כ עדיין לא היה להם בן ובה. וכן משמע מהמעשה המובא בגמרא נדרים נדף ט' ע"ב: רועה הייתי לאבא בעירי כו' אמרתי לו בני כמון ירבו נזירי בישראל וכו'. הרי שהיה כחור שעבד כחור רועה בשביל אביו.

6 שעדיין לא קבע דרכו בחיים - לו קל בהרבה לגדור על עצמו לפרוש מתענוגי עולם הזה. ולכן אף שכודאי גם מבוגר וזקן יכול לקבל על עצמו נזיר, אבל מכל מקום לא היה זה שכחה, ולכן כשדברה התורה בענין טומאת הנזיר השמיטה בן ובה ומשום דלא היה שכיח שיהיו לנזירים בנים ובנות, ודו"ק.

וכיאר הדבר הוא. שהרי חז"ל הסבירו שענין הנזיר הוא משום שאם רואה סוטה בקלקלה יזיר עצמו מן היין. כלומר כשרואה את כח הקלקול של היין הוא מקבל

1 (יא) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. שלא נזהר מן טומאת המת. רבי אליעזר הקפר אומר על שציער עצמו מן היין (נזיר ג.) והוא פלאי כי יש להפליא על דבריו שאם נצטוו להביא ב' תורים על שציער עצמו מן היין למה מביא כפרה זו דווקא אחר שנטמא במת, ועוד שהכתוב קראו קדוש ואיך יאמר ר"א שנקרא חוטא. ונראה שגם ר"א מודה שכל ימי המשך נזירתו הוא נקרא קדוש ולא חוטא כי נזיר אלהים הוא אמנם אם נטמא במת שדינו והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו. ומכאן להלן הושבנא ולמפרע איגלאי מילתא שהימים הראשונים לא היו בכלל הנזירות וכאלו ציער את עצמו בהם מן היין בלא טעם בלא עת נזירתו, וע"כ הוא נקרא חוטא על אותן הימים הראשונים שאינו בהם כ"א כמצטער בעלמא בלא נזירות ומדוישה, וזה פירוש יקר.

5
5
יק

2

אמנם מקום אתי לפרש דברי ר"א בדרך אחר, ולומר שלכך נקרא הנזיר חוטא כי אילו היה איש תם וישר מכלכל דבריו במשפט לא היה צריך לנדור ולהזיר, כי מי יעכב על ידו להתנהג בפרישות ובהרחקת המותרות כלא נדר, ומדאצטרך להתקשר בניירות זה יורה כי הוא יודע בעצמו שאין מעצור לרחו ע"כ הוא קופץ ונשבע כנגד היצה"ר וכוה גרם לעצמו צער כי כל דבר הנדור יצרו תוקפו ביותר, ומטעם זה

נקרא כל נודר חוטא כמו שלמדו (נדרים ע"ג) מן פסוק וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא. (דברים כג"ג) לפי שמגרה היצה"ר בעצמו ואומרים לו לא דרך מה שאסרה עליך תורה במאסר של היצה"ר והבו דלא לוסוף עליה, כי בכל מה שאסרה התורה אע"פ שגרמה לנו גירוי היצה"ר כמ"ש שמתגרה בישראל יותר מבאומות (סוכה ע"ב) מ"מ השנים יצמדו נגדו תורה שבכתב, ותורה שבע"פ.

אמנם העובר בכל תוסוף, הרי הוא מוסוף גירוי היצה"ר אולי בהוספה זו לא תוסוף התורה תת כחה לעמוד כנגדו כי אין כחה כ"א בדבר שהתורה סבה לו כי המוחץ הוא ירפא. כך נזיר זה נקרא חוטא משני צדדים הן מצד שקודם נזירות זה היה כעיר פרוצה אין מעצור לרחו עד אשר הוצרך להתקשר בניירות, הן מצד שבהיותו נזיר הוא מגרה היצר הרע בנפשיה, אבל מ"מ קדוש יאמר לו אם יעמוד כנגדו כי היצה"ר כל מזימתיו לפרוץ גדרו זה"ש וכי ימות עליו מת בפתע פתאום וגו'. הורה כי כל זה מעשה שטן אשר הקרה לידו מקרה בלתי טהור זה בפתע פתאום באונס ובלא יודעים כדי לטמא ראש נזרו, ע"כ הוצרך לכפרה מאשר חטא על הנפש. וציער עצמו מן היין כי ע"י צער זה גרם ליצה"ר שנתגרה בו וסבב סבות לטמא נזרו, ועוד הוצרך לכפרה על שציער עצמו ותחת אשר לא עבד את ה' בשמחה כ"א בצער, והשמחה הוראה על שלימות הפועל כמ"ש (תהלים קלט.ג) וראה אם דרך עוצב כי וגו'. כי אילו היה שמח בניירות זה היה נזהר בשמירה יתירה מן הטומאה אך מאחר שלא נזהר בה זה הוראה שלא היה שמח בניירות זה וכוה מצא לו היצה"ר מקום לבצר ממנו כל אשר יזם לעשות, וצדיקים ישמחו ויעלוז לפני ה' וישישו בשמחה (שם ס"ה) כי"ת של בשמחה פירושה בזכות השמחה שעבדו את ה' בשמחה כאמור.

6

6

16

7

26

7 ז"ל כ"כ

8 באור הלכה ק"כ

סבב פסקי תרדים: מנחת עשה לנדר כהן את ישראל. שנאמר יזה תבטחו את בני ישראל, וישראל העומדים שנים קצרו פני המצבים השחיקה ויבטחוים להם לקבל תרדיהם קצרו ה', הם צמי פקלל המעשה. שר קאן לשונו, והביאורו האחרונים:

בית הלוי לנדריו מביטח דל כתב שבברכת כהנים אין אזה מציא תבוי, ולא אמרינן שומע כעונה, משום דבעינו ברכת כהנים בקול רם. וראיתי כ"י אחר אשר שהקשה ע"ז, דכיון שדין שומע כעונה לא נהא יצא בהשמיעה גרידא, משום דהשמיעה מהשתב כאתו ממיני דיבור, אלא דגם דיבור של המשמיע מתייחס אל השומע, ורא"י לוח מדינאין בשמיעת קריאת המגילה, ואם הא דיצא הוא משום השמיעה גרידא, איב דאי אצל השומע קריאה על פה ולא מתוך המגילה ולא יצא, אלא ע"כ דהדיבור של המשמיע מתייחס אל השומע, והוי כאילו השומע מדבר בקול רם.

ולענין נראה דדברי ה"בית הלוי" נכונים. משום דהא דבעינו בברכת כהנים קול רם, לאו דהוא תנאי בהדיבור שיהא בקור, אלא עיקר הדין דבעינו שיהא כל הקהל שומעים את דיבורו, וזהו דדרשינן בסוטה ד' ל"ח: אמור להם כאדם שאומר לתבירו, ובספרי מפורש כן להדיא: אמור להם שיהיו כולם שומעים, ובטור ס"י קכ"ח משמע דדרשת הספרי עם ירשת הגמי הוי הכל דבר א', יעו"ש, וכן הוא במודכי פ"ג דמגילה ס"י תתט"ו. וא"כ, נהי דמתייחס דיבור אל השומע והוי כמדבר בקור, מ"מ הרי אינם שומעים את דיבורו של השומע, גלגה לא מהני כאן שומע כעונה, וזהו כונת ה"בית הלוי" והוא דבר ברור.

והנה נחלקו גדולי זמנינו להלכה במי שעומד בתפלת הלחש והגיעו לברכה כהנים מה יעשה. באגרות משה אור"ח ח"ד סי' כ"א אות ב' וכן בשבט הלוי ח"ג סי' ט"ו פסקו שישמע ברכת כהנים ויפסיק מתפלתו כדי לשמוע וראיתי בספר דינים והנהגות התזו"א שכן נהג ההזו"א, אך הגב"ש אלישיב שליט"א פסק שימשיך בתפלתו וימקנן עמו דלא גרע מעם שבשרות דאניסי והברכה חלה עליהם וכן זה שעומד בתפלה ואינו רשאי להפסיק הברכה חלה עליו ללא שישמע ויכוין.

ולפי דברינו נראה דאף אם נכונה סברא זו דהוי כעם שבשרות לענין חלות הברכה, מ"מ צריך להפסיק כדי לקיים את חלקו במצות ברכת כהנים לכיון בברכה ולא להסיח דעתו ממנה (ואפשר דמאחר שזה דינו להפסיק ולכוין משום חיובי במצוה ממילא אם אינו מפסיק לא הוי כעם שבשרות וגם הברכה לא חלה עליו ודו"ק).

9 נחמך ז"ל

3

גודל מעלת ברכת כהנים

והגדולה עד מאוד מעלת ברכת כהנים, כמבואר בספר פתח
יטתי ונודש (פרשה זו עמי רלוז אות רסו) בענין אמרו ו"ל (תולין צא):
 ויורין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת וכו', ישראל מזכירים
 את השם אחרי שתי תיבות שנאמר (דברים ו, ד) שמע ישראל ה' וגו',
 ומלאכי השרת אינם מזכירין את השם אלא לאחר ג' תיבות כדכתיב (ישעיה
 ו, ג) קדוש קדוש קדוש ה' וגו', הנה לפי זה הכהנים שמזכירים את השם
אחרי ויגיה אחת, יברכך ה', מוכח מזה שהם גדולים יותר מכולם, וביאר
חזו"ן כי שם השם בא ע"י אהבת הברים, כמו שנאמר ואהבת לרעך כמוך
אזי זה וע"כ לפני שמע ישראל נזכר הבוחר בעמו ישראל באהבה, וכן
ישנו קדוש קדוש קדוש ה' נזכר ונותנים באהבה רשות זה לזה, וכיון שכן,
ויגיה שמזכירים חייבים לאהוב את כל בני ישראל, כמובא במג"א מהזוה"ק
ובל כיון דלא רחם לעמא לא ישא כפיו, הנה שפיר מזכירים שם ה' עוד
ישונו, כי הכל תלוי במדת אהבת ישראל, עיי"ש.

10
כ"א כ"י
כ"ג כ"ד

ומצא א"כ כי מחמת היות ברכת כהנים נובעת מתוקף אהבת הכהנים
את ישראל, על כן גדלה מעלתה כל כך, אף יותר מקריאת שמע שהיא
קריאת עילי מלכות שמים ומקדושת המלאכים לפני השי"ת.

והנה זה ניתן לכהנים בירושה מאהרן הכהן ע"ה שהיה אוהב שלום
וחיוני שלום, כפי שראיתי בספר נחלי דבש להרה"ג ר' דוד שלמה שטיין
שיל"ט"א (פרשה זו מאמר ג) שכתב כי לכך נצטוו הכהנים להזכיר קדושתו
של אהרן בכרכה הקודמת לנשיאות כפים, כמו שמברכין אשר קדשנו
ויקדשתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה, כי מוכח בחז"ל
ונוא ובי אליהו פרק לא-ב) הקב"ה שהוא כותר לבנות וכליות היה אומר
לאהרן אתה נתכוונת לטובה ועשית שלום ביני ובין בני ישראל, אני מוציא
למון זרים שמכפרים על ישראל בכל שנה ושנה, וקוראין עליהם שלום בכל

יום ויום, ויאמרו להם יברכך וישם לך שלום, הרי לפנינו כי אכן הודות
לכך שנתקדשו הכהנים בקדושתו של אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום,
לכן דייקא נבחרו הם לברך את ישראל באהבה, כי זכות זקנם אהרן שהיה
אוהב שלום ורודף שלום מסייעתם ועומדת להם להיות האישים המתאימים
ביותר לברך את עם ישראל באהבה, עכ"ד.

וכן נראה מדברי המדרש (במדב"ר טו, ו) שהקב"ה פייס את אהרן על
שלא השתתף בקרבנות הנשיאים ואמר לו הקרבנות כל זמן שבית המקדש
קיים הם נוהגים אבל הנרות לעולם, אל מול פני המנורה יאירו: (במדב"ר
ח, ב), וכל הכרכות שנתתי לך לברך את בני אינן בטלין לעולם, הרי
שבכותו של אהרן זוכים לברכת כהנים שגדולה עד מאוד, אף יותר מן
הקרבנות.

יברכך ה' וישמרך (ו, כד)

רש"י פירש: יברכך ה' - שיתברכו נכסיו, וישמרך - שלא יבואו עליך
שודדים ליטול את ממונך. שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו מכל
אדם, וכיון שבאים לסטים הנוטלים אותה ממנו, מה הנאה יש לו במתנה
זו, אבל הקדוש ברוך הוא, הוא הנותן והוא השומר.

ובענין ברכת כהנים יש להבין מדוע הכהנים צריכים לברך את העם
כשפניהם אל העם, והרי יותר היה ראוי שיהיו פניהם אל ההיכל לבקש
מהשם יתברך שיברך את עם ישראל?

11
כ"ג
כ"ד

ההסבר הוא על פי משל לאדם שכעס על בנו על רוע מעלליו, עד שהסתיר פניו ממנו וגירשו מהבית, והנער יצא מהבית במרירות וצער. הלך הנער אל השכן וביקש ממנו שישתדל להשפיע על אביו שירחם עליו ויתן לו לכל הפחות איזה בגד ללבוש. שמע השכן את בקשת הנער והלך אל אביו, ואמר לו חוס נא על בנך להלבישו בגדים כי הימים ימי קור וחורף. אמר לו האב, וכי אתה רחמן יותר ממני, והרי בודאי שכל חפצי ורצוני להטיב עם בני, ורק מסיבת רוע מעלליו מסתיר אני פני ממנו, ובמקום לבוא אלי ולהשפיע עלי שאטה אליו חסד, לך אל בני ותדבר אתו ותשפיע עליו שייטיב את דרכיו, וכמובן שאם ייטיב את דרכיו, אני אסלח לו, ואתן לו כל טוב שבעולם.

6 (12)

והנמשל, הקדוש ברוך הוא הרי הוא רחמן ורב חסד, ובודאי שטוב בעיניו לברך את עמו ישראל, ולכן אמר הכתוב "כה תברכו את בני ישראל אמור להם", כלומר תאמרו להם לישראל שיהיו טובים ומוכשרים לקבל ברכה, ואינכם צריכים להשפיע עלי ולבקש ממני לברך את ישראל, כי אני בודאי רוצה לברכם, ולכן עומדים הכתנים פנים כנגד פנים, לרמז שיאמרו לישראל שייטיבו דרכם ויהיו מוכשרים לקבל את הברכות (אהל יעקב).

13) ערך נוסף

שאמרו (איכא רבה פתיחה טו) "צדיקים לבן של ישראל" ויש בראש ויש כעין, והוא שנמצא (במדבר לא, כו) "ראשי העדה", "עיני העדה" (שם טו, כד). וכל אחד צריך לקיים מצוה התלויה בו, ובכלותם הוא "אדם" שלם. לכן על מצוות שאין לקיימם צריך ללמוד, ד"כל העוסק בתורה חטאת כאילו הקריב (חטאת - מנחות ק"א א) או להתווק לומדי תורה. לכן להלן (כד, ז) ענו "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" - יש מהם שנעשה מה ששייך אצלנו, ויש שנשמע שנלמד ונבין פנימיותם והלכותיהם וחוקותיהם. אבל כאן ענו "כל העם יחדיו כל אשר דבר ה' נעשה", שבכללות העם כאחד כולם יחדיו יעשו כל אשר דבר ה', וכל אחד יעשה השייך לו ודו"ק.

יב, ה ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר יצונו ה' נעשה. הגדה מצווה התורה יש אשר לכתנים ויש אשר ללויים ויש לכהן גדול ויש למלך או לסנהדרין, ויש למי שיש לו קרקע ובית, רק בכלל ישראל צריכה התורה להתקיים ו"כל ישראל ערבים זה לזה" (שבועות לט, א) ובקיומם כולן מקבלים שכר. "ואתן צאן מרעיתי אדם אתם" (יחזקאל לד, לא) שכל האומה הישראלית הוא אדם אחד: - יש אשר הוא כלל [כמו

ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע

14

יש להבין - שאל הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא - מנין ידע כל אחד מה יש בלב חבירו עד שיכלו כולם להעיד בלשון רבים: "נעשה ונשמע", לכאורה היה על כל אחד ואחד לומר: "אעשה ואשמע". אלא - תידין הרבי - משל לחבורה של אסירים שנידונו לעונש קשה של מאסר בצינוק בלא מזון ובלא מים. כעבור יומיים עבר סוהר ליד פתח הצינוק וכאשר ראה את האסירים החלושים המעולפים למחצה נכמרו רחמיו עליהם ושאל: מי מכם רוצה לשתות מעט מים? כולנו!!! ענו האסירים כאיש אחד.

האם יש ספק בתשובתם של האסירים? שאל רבי שמחה בונים - ודאי! כאשר ענו "כולנו" אין זאת אלא שכל אחד ידע בבירור כי זה רצון כולם. כך גם במעמד הר סיני - סיים הרבי - כאשר אמרו העם וענו יחדיו: "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" ידע והבין כל אחד ואחד בבירור כי זה רצון כולם!

5